

การมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

THE PARTICIPATION IN PROCESS EDUCATIONAL MANAGEMENT
OF THE COMMITTEE OF BASIC EDUCATIONAL SCHOOL
IN SCHOOL THE SAKAEO PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 2

¹อนุพงศ์ วงศ์เหิม, ²วสันต์ชัย กากแก้ว และ ³ประภาพร บุญปลอด
¹Anupong Wongherm, ²Vasanchai Kakkaew and ³Prapaporn Boonplad

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, ประเทศไทย
Surindra Rajabhat University, Thailand.

¹bellanupong37@gmail.com

Received : May 1, 2022; Revised : May 28, 2022; Accepted : June 15, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 2) เพื่อศึกษาระดับการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 และ 3) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนใน

¹ นักศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

³ อาจารย์ ดร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.23) 2. ระดับการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.27) 3. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ระหว่างสถานศึกษาขนาดเล็ก ($\bar{X} = 4.39$) และสถานศึกษาขนาดใหญ่ ($\bar{X} = 4.48$) มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4.

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารสถานศึกษา, การบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา, คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, การมีส่วนร่วม

Abstract

The purpose of this research were to study the level of participation in process educational management of the committee of basic educational school in school, the Sakaeo Primary Educational Service Area Office 2, to study the level of school administration of committee of educational school in school, the Sakaeo Primary Educational Service Area Office 2. To compare the participation in the educational institution administration process of the Basic Education Institutions Committee of the schools in the Sakaeo Primary Education Service Area Office 2, classified by school size and guidelines for the development of participation in process educational management of the committee of basic educational school in school, the Sakaeo Primary Educational Service Area Office 2 The results of the research found that the level of participation in process educational management of the committee of basic educational school in school, the Sakaeo Primary Educational Service Area Office 2 overall was at a high level ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.23). The level of school administration of committee of educational school in school, the Sakaeo Primary Educational Service Area Office 2 overall was at a high level ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.27). Compare the participation in the educational institution administration process of the Basic Education Institutions Committee of the schools in the Sakaeo Primary Education Service Area Office 2, classified by school size, small school ($\bar{X} = 4.39$) and big school ($\bar{X} = 4.48$). There was a statistically significant difference at the .01 level.

Keywords: participation in process educational management, school administration of committee of educational school , basic educational school , participation

บทนำ

การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศในการพัฒนาประเทศให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนนั้น เป็นประเทศพัฒนาแล้วนั้นต้องพัฒนาควบคู่ไปกับการพัฒนาคน ซึ่งต้องเริ่มต้นที่ คนได้รับการศึกษา เพราะเชื่อว่าการศึกษายช่วยสร้างความรู้ความคิด ทักษะ เจตคติให้คนได้รู้จัก ตนเอง รู้จักชีวิต เข้าใจสังคมและสิ่งแวดล้อมมากขึ้น สามารถนำความรู้ มาใช้ในการแก้ไขปัญหา รวมทั้งสร้างสรรค์ชีวิตและสังคมให้ดีขึ้น สิ่งสำคัญอย่างหนึ่งของ การพัฒนาการศึกษา คือ การพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและสอดคล้อง กับความต้องการของประเทศ เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ ยึดหลักและกรอบแนวคิดตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจ พอเพียง มุ่งพัฒนาชีวิตให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และ คุณธรรม มีจริยธรรม และดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข รวมทั้งพัฒนา สังคมไทยให้เป็นสังคมที่มีความเข้มแข็ง เป็นสังคมคุณภาพ สังคมแห่งภูมิปัญญาและการ เรียนรู้และสังคมสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2555)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติ ระเบียบ บริหารข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และประกาศ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง การกระจายอำนาจการ บริหารและการจัดการ ศึกษาของเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปยัง คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาและสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2550 โดยระบุไว้ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐานมีบทบาทหน้าที่ตามภาระงาน 4 ด้านคือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการ บริหารงานบุคคลและด้านการบริหารทั่วไป การปฏิบัติงานร่วมกันของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับสถานศึกษา โดย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่ง ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กร ชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุ และหรือ องค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้อำนวยการสถานศึกษา ทำหน้าที่เป็นกรรมการ และเลขานุการ ทั้งนี้ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นองค์คณะบุคคลในการบริหาร สถานศึกษาแบบมี ส่วนร่วม จึงจำเป็นต้องอาศัยผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาที่หลากหลาย และเข้าใจ การศึกษา มีความมุ่งมั่น มีเวลาที่จะอุทิศร่างกายแรงใจพัฒนาสถานศึกษาของชุมชน ให้มี คุณภาพและได้มาตรฐานตามที่ชุมชน สังคม และประเทศชาติต้องการ ซึ่งจะส่งผลให้ชุมชน สังคมเข้มแข็ง และประเทศชาติก้าวหน้าในขณะเดียวกัน สถานศึกษาที่มีบทบาทหน้าที่ในการ ส่งเสริม การกิจโดยการสร้างความรู้ความเข้าใจเพื่อให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตระหนัก ในบทบาทอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายระบุ และมีรูปแบบวิธีการทำงานที่ประสาน

สอดคล้องกัน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาให้บรรลุผลตามแผนที่ระบุร่วมกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562)

ซึ่งจากความเป็นมาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหาร สถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว ซึ่งผล ของการวิจัยครั้งนี้ สำหรับคณะกรรมการสถานศึกษาและที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ทุกฝ่าย ทั้งนี้ เพื่อนำข้อมูลและผลการวิจัยไปใช้ปรับแนวทางปรับปรุงส่งเสริม และพัฒนาวางแผนการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ของโรงเรียนให้เป็นการตามบทบาทหน้าที่ และใช้ ความรู้ความสามารถของตนร่วมกันจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ และมีประโยชน์ต่อการพัฒนาโรงเรียนในจังหวัดสระแก้ว ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดประสบการณ์ การศึกษาปฐมวัยในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา โควิด-19 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ
2. เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการจัดประสบการณ์การศึกษา ปฐมวัยในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา โควิด-19 โรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ
3. เพื่อพัฒนาแนวทางพัฒนาการจัดประสบการณ์การศึกษาปฐมวัยในสถานการณ์ การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา โควิด-19 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบึงกาฬ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารสถานศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยมีรายละเอียดตามขั้นตอนของการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 118 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ปีการศึกษา 2564 โดยมีกระบวนการระบุกลุ่มตัวอย่างโดยใช้

สูตรการคำนวณของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้จำนวน 91 โรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 738 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 135 คน รวมเป็น 873 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารนั้น มีนักวิชาการได้สรุปไว้ ดังนี้ (ช่วงมณี จงเพียร พุฒสุข, 2563) 1) ร่วมคิดวางแผน 2) ร่วมตัดสินใจ 3) ร่วมปฏิบัติ 4) ร่วมประเมินผล และ 5) ร่วมรับผลประโยชน์

3. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

3.1 แบบสอบถาม โดยส่ง Short URL ของ Google Form ทั้งหมดจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) จำนวน 873 ฉบับ และขอความอนุเคราะห์ให้ตอบแบบสอบถาม และส่งแบบสอบถามกลับคืนผู้วิจัยทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ ผู้วิจัยจะติดตามยืนยันการตอบแบบสอบถามกลับคืน

3.2 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา วิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test independent samples)

3.3 ยกร่างแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยใช้กระบวนการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับ ขนาดของสถานศึกษา โดยหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารสถานศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน แล้วนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในการแปลความหมายเป็นช่วงคะแนน

4.3. วิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 สรุปผลการวิจัยดังนี้

1. ระดับการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 แสดงดังตารางที่ 1 และ 2 ดังนี้

การมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารสถานศึกษา	ผลการวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน		
	$\bar{x}$	S.D.	ความหมาย
1 ด้านการมีส่วนร่วม : คิดวางแผน	4.60	0.28	มากที่สุด
2 ด้านการมีส่วนร่วม : ตัดสินใจ	4.69	0.29	มากที่สุด
3 ด้านการมีส่วนร่วม : ปฏิบัติ	4.27	0.29	มาก
4 ด้านการมีส่วนร่วม : ประเมินผล	4.82	0.35	มากที่สุด
5 ด้านการมีส่วนร่วม : รับผลประโยชน์	4.02	0.43	มาก
รวม	4.48	0.23	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.48$) เมื่อพิจารณาเป็นด้านย่อยพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล ($\bar{x} = 4.82$) ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ($\bar{x} = 4.69$) ด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน ($\bar{x} = 4.60$) และอยู่ในระดับมาก 2 ด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติ ($\bar{x} = 4.27$) และด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ($\bar{x} = 4.02$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ($\bar{x} = 4.84$) รองลงมา ได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน ($\bar{x} = 4.83$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ท่านได้มีส่วนร่วมกับโรงเรียนทำห้คณะกรรมการสถานศึกษาต้องเสียสละทุนทรัพย์เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียน ($\bar{x} = 3.49$)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของของสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ด้านการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา

ด้านการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา	ผลการวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน		
	$\bar{x}$	S.D.	ความหมาย
1 ด้านการบริหาร : วิชาการ	4.28	0.29	มาก
2 ด้านการบริหาร : งบประมาณ	4.36	0.27	มาก
3 ด้านการบริหาร : งานบุคคล	4.20	0.35	มาก
4 ด้านการบริหาร : งานทั่วไป	4.44	0.26	มาก
รวม	4.32	0.27	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า การมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ด้านการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.32$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านบริหารงานทั่วไป ($\bar{x} = 4.44$) ด้านงบประมาณ ($\bar{x} = 4.36$) ด้านวิชาการ ($\bar{x} = 4.28$) และด้านบริหารงานบุคคล ($\bar{x} = 4.20$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ท่านได้มีส่วนร่วมเป็นกรรมการให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา และท่านได้ให้ความร่วมมือในการประสานงานและ การพัฒนาเครือข่ายระหว่างสถานศึกษาชุมชนและหน่วยงานต่างๆ ($\bar{x} = 4.80$ เท่ากัน) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ท่านได้มีส่วนร่วมเป็นกรรมการนิเทศการจัดการเรียน การสอนของครู ($\bar{x} = 3.54$)

2. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 แสดงดังตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ที่	รายการ	ค่าเฉลี่ย		t.	Sig.
		ขนาดใหญ่	ขนาดเล็ก		
1	ด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน	4.70	4.59	6.17**	0.00
2	ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ	4.80	4.67	6.99**	0.00
3	ด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติ	4.31	4.26	1.76	0.08
4	ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล	4.95	4.79	7.32**	0.00
5	ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์	4.03	4.02	0.03	0.98
	รวม	4.56	4.47	-4.18**	0.00
1	ด้านวิชาการ	4.37	4.27	3.36**	0.00
2	ด้านงบประมาณ	4.46	4.35	4.10**	0.00
3	ด้านบริหารงานบุคคล	4.27	4.19	1.88	0.06
4	ด้านบริหารงานทั่วไป	4.54	4.43	4.27**	0.00
	รวม	4.41	4.31	3.38**	0.00
	รวมทั้งหมด	4.46	4.36	4.09**	0.00

จากตารางที่ 3 พบว่าค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ระหว่างสถานศึกษาขนาดเล็ก ($\bar{x}=4.39$) และสถานศึกษาขนาดใหญ่ ($\bar{x}=4.48$) มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยโดยรวมการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเป็นรายด้านคือการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารสถานศึกษา และการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา พบว่าทั้งสถานศึกษาขนาดเล็กและสถานศึกษาขนาดใหญ่นี้มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า พบว่า มีจำนวน 7 ข้อ ที่ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ 1) ท่านได้มีส่วนร่วมในการเสนอแนะแนวทางการจัดนิทรรศการแสดงผลงานต่าง ๆ ของสถานศึกษา 2) ท่านได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบระบบการปฏิบัติงานควบคุมภายในของสถานศึกษา 3) ท่านได้มีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการสอบสวนวินัยของข้าราชการครูในสถานศึกษา 4) ท่านได้มีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการพัฒนา

ระบบข้อมูล สารสนเทศของสถานศึกษา 5) ท่านได้มีส่วนในการเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารสถานศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 มีประเด็นน่าสนใจที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารสถานศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 เพราะในการบริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบันมุ่งเน้นการเป็นการทำงานที่ต้องอาศัย ความร่วมมือจากหลายฝ่าย โดยเฉพาะความร่วมมือจากคณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน ภาครัฐบาล นักวิชาการ องค์กรเอกชน และองค์กรธุรกิจ เพื่อให้สถานศึกษาในยุคปัจจุบัน แข็งแกร่งยิ่งขึ้น โดยการคิดและเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีปฏิสัมพันธ์ ซึ่งทุกฝ่าย ต้องร่วมมือปฏิบัติ ต่อกันบนรากฐานของความรัก ความเมตตา ความจริงใจต่อกัน จึงทำให้การมีส่วนร่วมใน กระบวนการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน ใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยรวมและรายด้าน อยู่ใน ระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของประเมิน ทองพรวง (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของ โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว พบว่า การมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสระแก้ว จำแนกตามสถานภาพและขนาด ของโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. การมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสถานศึกษาขนาดใหญ่มีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการ สถานศึกษา สูงกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษาขนาดใหญ่มีบุคลากร ทางการศึกษา มากกว่า จึงมีความพร้อมในการเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาได้เข้า

มามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาร่วมกับโรงเรียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันทำให้ คณะกรรมการสถานศึกษา มีความสำคัญต่อการนำเสนอข้อมูลด้านกระบวนการเรียนรู้ สภาพ ปัญหา ความต้องการ และการ ขอรับการสนับสนุนค่านางบประมาณ เป็นผู้นำเสนอและเติม เต็มข้อมูลด้านคุณธรรม จริยธรรมตาม หลักธรรมของศาสนาซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการจัดการ เรียนรู้ ทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งและมี การพัฒนาที่ยั่งยืน จึงทำให้การมีส่วนร่วมใน กระบวนการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน ใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามขนาดของ สถานศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. การศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารสถานศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยการใช้การสนทนากลุ่ม (Focus Group) จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 ท่าน อภิปรายผลได้ดังนี้

3.1 ด้านการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารสถานศึกษา

3.1.1 การมีส่วนร่วมคิดวางแผน พบว่า ควรส่งเสริมให้นำกระบวนการ บริหารมาใช้ในการร่วมคิดวางแผนโดยต้องมีการจัดอบรมในเรื่องของกระบวนการบริหารให้ คณะกรรมการสถานศึกษาเข้าใจถึงกระบวนการบริหาร ส่งเสริมให้นำกระบวนการบริหารมา ใช้ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาโรงเรียน ส่งเสริมให้นำกระบวนการบริหารมาใช้ในการ จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการวางแผนเพื่อพัฒนาในส่วน ต่างๆของโรงเรียนความสำคัญของการดำเนินการ สำหรับผลที่คาดว่าจะได้รับเกณฑ์การ ประเมินผลที่แน่นอน และเชื่อถือได้

3.1.2 การมีส่วนร่วมตัดสินใจ พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาควรศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาควรต้องมีส่วนร่วมในการเลือกโครงการที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียน อย่างแท้จริง เพื่อให้เกิดโครงการใหม่ที่เป็นประโยชน์และสามารถปรับใช้ได้ในห้องเรียนของ ตนเอง โดยคณะกรรมการสถานศึกษาจะต้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการเลือกโครงการ ส่งเสริมการตัดสินใจร่วมกันในระหว่างการดำเนินโครงการ โดยให้คณะกรรมการสถานศึกษา เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้วย และควรส่งเสริมคณะกรรมการสถานศึกษาในการคิด โครงการใหม่ๆ ขึ้นมาพัฒนาโรงเรียนและพัฒนาการศึกษาให้เข้ากับบริบทสถานศึกษาของตน

3.1.3 การมีส่วนร่วมปฏิบัติ พบว่า ควรส่งเสริมให้คณะกรรมการ สถานศึกษาต้องมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมเป็นวิทยากรภายนอก ภูมิปัญญา เพื่อเป็นส่วนหนึ่ง ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษา โดยอาจจัดประชุมสร้างความเข้าใจให้ คณะกรรมการสถานศึกษา ส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของ วัสดุ อุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอน ซึ่งจะนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นของ นักเรียน และควรส่งเสริมการสร้างเครือข่ายของคณะกรรมการสถานศึกษาที่กว้างขวางมากขึ้น

เช่นการตั้งที่ปรึกษาคณะกรรมการสถานศึกษาที่เป็นนักการเมืองท้องถิ่น ผู้มีจิตศรัทธา เพื่อให้ท่านเหล่านี้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนงบประมาณ

3.1.4 การมีส่วนร่วมประเมินผล พบว่า ควรส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษาต้องมีส่วนร่วมประชุมย่อยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการดำเนินงานของโรงเรียน โดยอาจขอความร่วมมือไปยังผู้นำชุมชน ให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้าร่วมประชุมเสนอแนวความคิดแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ส่งเสริมให้คณะกรรมการมีส่วนร่วมในการประเมินผลงาน โดยจะต้องทำให้เห็นว่าคณะกรรมการสถานศึกษามีความสำคัญมากในการประเมินผลงาน เพื่อเป็นการสร้างความตระหนักให้แก่คณะกรรมการสถานศึกษา และส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ ซึ่งเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาอยู่แล้ว โดยอาจจะมีการจัดวันประเมินผลการ และเชิญคณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการในช่วงท้ายของปีการศึกษา จะทำให้คณะกรรมการสถานศึกษา เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนมากยิ่งขึ้น

3.1.5 การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ พบว่า ควรส่งเสริมในเรื่องของการใช้ความคิดที่จะพัฒนาการศึกษามากกว่าการที่จะให้คณะกรรมการสถานศึกษาต้องเสียสละทุนทรัพย์เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียน เพื่อต้องยอมรับก่อนว่าคณะกรรมการสถานศึกษาส่วนใหญ่รายได้จะน้อย แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าไม่มีคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีรายได้มาก การไปบรวนในเรื่องของการเสียสละทุนทรัพย์บ่อยๆ อาจจะที่ทำให้คณะกรรมการสถานศึกษา รู้สึกไม่ยากให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนก็อาจจะเป็นไปได้ ส่งเสริมในเรื่องของสวัสดิการและการบริการจากโรงเรียน เช่น ของที่ระลึก ควรมีให้บ้างเป็นครั้งคราว เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นถึงความเสียสละทั้งร่างกาย แรงใจ และรวมไปถึงการเสียสละงบประมาณของคณะกรรมการสถานศึกษา และควรส่งเสริมให้คณะครู นักเรียน ได้รู้จัก คณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งที่ทำให้สถานศึกษาพัฒนาไปในทางที่ดี

3.2 ด้านการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา

3.2.1 ด้านการบริหารวิชาการ พบว่า ควรส่งเสริมคณะกรรมการสถานศึกษาให้เข้าใจบทบาทของตนในเรื่องของการเป็นกรรมการนิเทศการจัดการเรียนการสอน สถานศึกษาควรจัดอบรมให้ความรู้แก่คณะกรรมการสถานศึกษา ส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอแนะแนวทางการประเมินผลการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา เพื่อให้หลักสูตรของสถานศึกษาต่อบัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้ และควรส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการเสนอแนะแนวทางในการจัดนิทรรศการแสดงผลงานต่างๆ ของสถานศึกษา โดยอาจจะใช้วิธีการขอความร่วมมือในการเป็นคณะกรรมการในการประเมินผลงานต่างๆ ของสถานศึกษา

3.2.2 ด้านการบริหารงบประมาณ พบว่า ควรส่งเสริมคณะกรรมการสถานศึกษา ให้มีส่วนร่วมในการออกระเบียบ ข้อบังคับ การใช้จ่ายเงินนอกงบประมาณของสถานศึกษา เนื่องจากส่วนใหญ่เงินงบประมาณที่สถานศึกษาได้รับส่วนใหญ่จะเป็นเงินที่มาจากค่าธรรมเนียม เงินค่าเช่าเพื่อการศึกษา จึงต้องมีการออกระเบียบ ข้อบังคับ ร่วมกันเพื่อการบริหารเงินเป็นไปอย่างโปร่งใส ส่งเสริมการตรวจสอบทรัพย์สิน ครุภัณฑ์ของสถานศึกษา เพื่อให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนรับรู้ และสามารถจัดหาสิ่งที่สถานศึกษายังขาดได้ และส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ ครุภัณฑ์ ของสถานศึกษา เพื่อแสดงถึงความโปร่งใสตรวจสอบได้ และยังมีส่วนร่วมในการจัดหาพัสดุ ครุภัณฑ์ ที่คุ้มค่าคุ้มค่าอีกด้วย

3.2.3 ด้านการบริหารบุคคล พบว่า ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพิจารณาเสนอแนะ ความเห็นชอบในการเลื่อนขั้นเงินเดือนของครูในสถานศึกษา โดยการจัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานโดยให้คณะกรรมการสถานศึกษาเป็นหนึ่งในคณะกรรมการประเมินเพื่อให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วม ส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา เนื่องจากคณะกรรมการสถานศึกษาจะเป็นผู้เข้าใจบริบทของท้องถิ่น และเข้าใจความต้องการของนักเรียนมากที่สุด และควรส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษาได้มีส่วนร่วมในการเสนอแนะแนวทางการเสริมสร้างประสิทธิภาพของครูและบุคลากรในสถานศึกษา เปิดเวทีให้คณะกรรมการสถานศึกษาได้แสดงออกความคิดเห็นถึงแนวทางการพัฒนา จะเป็นประโยชน์สำหรับอย่างมากในการพัฒนาสถานศึกษา

3.2.4 ด้านการบริหารทั่วไป พบว่า ควรส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการเสนอแนะแนวทางการจัดระเบียบวินัยของนักเรียน โดยการจัดประชุมวางแผนโดยต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของนักเรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมพัฒนาระบบข้อมูล สารสนเทศของสถานศึกษา ซึ่งสำคัญมากสำหรับนักเรียน เช่นระบบดูแลช่วยนักเรียนควรมีการวางแผน จัดหาระบบที่ทันสมัยง่ายต่อการใช้งาน เพื่อประโยชน์ที่จะเกิดกับตัวของนักเรียน ส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษาได้มีส่วนร่วมในการการระบุนโยบาย การบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา โดยการจัดอบรมให้เข้าใจถึงบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา จะทำให้เกิดผลสำเร็จได้ดียิ่งขึ้น

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ควรจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 และสนับสนุนการนำแนวทางการพัฒนาที่ได้จากงานวิจัยนี้ไปใช้เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ช่วงมณี จงเพียร พุฒสุข. (2563). การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อ
ยกระดับ คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในกลุ่ม
จังหวัดนครชัยบุรีรินทร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์)
- ประเมิน ทองพรวง. (2553). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการพัฒนา
หลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาตราด, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562). คู่มือการดำเนินงานของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แม่ท้อพอยท์
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2555). การจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับ
ปรับปรุง (พ.ศ. 2552 –2559). กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

